

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/45/2022
Identifikačné číslo spisu: 6118366587
Dátum vydania rozhodnutia: 15.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6118366587.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcu: R. G., narodený P., bytom X., zastúpený advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., so sídlom Bratislava, Žilinská 14, IČO: 47 232 757, v mene ktorej koná advokát JUDr. Milan Ficek, proti žalovaným: 1/ R. G., narodený P., bytom R., zastúpený advokátom JUDr. Karolom Porubčinom, so sídlom Považská Bystrica, Centrum 27/32 a 2/ W. G., narodená P., bytom R., o zaplatenie 4.999,28 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 15C/5/2019, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. júna 2021 sp. zn. 17Co/56/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobca a žalovaná 2/ majú voči žalovanému 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

I.

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 22. augusta 2019 č. k. 15C/5/2019-190 uložil žalovanému 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 4.999,28 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 217,36 eur do zaplatenia, vo zvyšku žalobu zamietol, priznal žalobcovi proti žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a žalovanej 2/ priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že dňa 4. novembra 2004 poskytol žalobca žalovanému 1/ sumu 1.220.000 Sk, ktorú sa žalovaný 1/ zaviazal vrátiť žalobcovi v splátkach splatných vždy k 19. dňu v mesiaci v sumách zodpovedajúcim povinnosti žalobcu uhrádzať jemu poskytnutý úver M. až do dátumu konečnej splatnosti, ktorý si žalobca zobral za účelom poskytnutia pôžičky pre žalovaného 1/. Uvedená zmluva je zmluvou o pôžičke, na základe ktorej vznikla žalovanému 1/ povinnosť vrátiť pôžičku v dojednaných mesačných splátkach, ktoré boli v rozhodnom žalovanom období v sume 217,36 eur. Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že pôžička bola dohodnutá ako úročená, pretože poskytnutá istina

1.220.000 Sk vzhľadom na počet a výšku mesačných splátok bola v konečnom dôsledku preplatená, pričom existencia dohody o úrokoch pri peňažnej pôžičke je v súlade so zákonom. Celková výška neuhradených splátok predstavovala sumu 4.999,28 eur (23 splátok x 217,36 eur) a nakoľko v konaní nebolo preukázané, že by táto suma bola uhradená čo i len sčasti, súd žalobe voči žalovanému 1/ vyhovel.

2. Súd prvej inštancie vo vzťahu k nároku uplatnenému voči žalovanej 2/ žalobe nevyhovel. V bode 30. odôvodnenia rozsudku vyhodnotil vykonané dokazovanie tak, že „tvrdenia žalovaného 1/, že (jeho) manželka - žalovaná 2/ bola na rokovaníach o pôžičke prítomná, a že sa i ona zaviazala pôžičku splácať, neboli v konaní nijako preukázané. Súd preto uzavrel, že žalovaná 2/ nebola zmluvnou stranou zmluvy o pôžičke, pričom dlžníkom z nej bol len žalovaný 1/. Za takto zisteného skutkového stavu potom je treba konštatovať, že za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí sa nepovažuje zmluva o pôžičke uzavretá len jedným z manželov (rozsudok Najvyššieho súdu ČSR z 21. 12. 1973 sp. zn. 3Cz/57/73 publikovaný v Zborníku stanovísk a správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí najvyšších súdov ČSSR, alebo napr. i rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. 06. 2011 sp. zn. 4Cdo/234/2010, rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. 09. 2009 sp. zn. 4Cdo/132/2008), a preto uzavretím zmluvy o pôžičke len jedným z manželov nevznikol spoločný záväzok manželov, pretože nešlo o vybavovanie záležitosti týkajúcej sa spoločných vecí, a z toho dôvodu k takému právnemu úkonu nebol potrebný súhlas žalovanej 2/. Súdna prax vychádza zo záveru, že takáto zmluva o pôžičke nepredstavuje dispozíciu s o spoločnými finančnými prostriedkami žalovaného 1/ a žalovanej 2/, keďže touto zmluvou mali byť finančné prostriedky iba získané do BSM. Zo zmluvy o pôžičke je tak zaviazaný iba žalovaný 1/, zmluva predstavuje iba jeho individuálny záväzok, keďže len on sa k plneniu z nej zaviazal, a preto pasívna solidarita manželov je v takom prípade vylúčená. V prípade, že sa teda jedná o zmluvu o pôžičke uzavretú len jedným z manželov, je veriteľ povinný žalovať len toho manžela, s ktorým zmluvu o pôžičke uzavrel, pretože len tomuto manželovi ako dlžníkovi svedčí hmotnoprávna povinnosť predmetnú pôžičku vrátiť. Vzhľadom na to, že nebolo preukázané, že by i žalovaná 2/ zmluvu o pôžičke so žalobcom uzavrela, pričom sa nejedná o právny úkon týkajúci sa spoločných vecí manželov (§ 145 ods. 2 OZ), súd voči nej žalobu zamietol.....“

3. Keďže žalovaný 1/ neuhradil splátky včas, dostal sa s ich úhradou do omeškania, preto súd žalobcovi priznal aj nárok na úrok z omeškania.

4. Náhradu trov konania priznal súd prvej inštancie v rozsahu 100 % žalobcovi, ktorý mal vo veci plný úspech, proti žalovanému 1/ a žalovanej 2/ proti žalobcovi, pretože žalovaná 2/ bola úspešnou procesnou stranou z dôvodu, že voči nej bola žaloba zamietnutá v celom rozsahu.

II.

5. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného 1/ rozsudkom z 29. júna 2021 sp. zn. 17Co/56/2020 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, t. j. v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému 1/ v rozsahu 100 %.

6. Námietku žalovaného 1/, že jeho právnemu zástupcovi nebolo nikdy doručené predvolanie na pojednávanie z 22. augusta 2019, nepovažoval odvolací súd za dôvodnú, pretože súd prvej inštancie doručoval predvolanie na uvedené pojednávanie žalovanému 1/ do vlastných rúk dňa 18. júna 2019, teda v čase, kedy plnomocenstvo právnemu zástupcovi žalovaného 1/ nebolo udelené. Predvolanie bolo doručené žalovanému 1/ dňa 1. júla 2019. V ten istý deň bolo súdu prvej inštancie doručené plnomocenstvo na zastupovanie žalovaného 1/. Až od tohto dňa nastali účinky zastupovania vo vzťahu k súdu prvej inštancie. Žalovanému 1/ tak bolo doručené predvolanie na uvedené pojednávanie, pričom správne súd prvej inštancie nedoručoval predvolanie na pojednávanie i právnemu zástupcovi žalovaného 1/. Takému doručeniu by totiž chýbal racionálny dôvod. Žalovaný 1/ mohol svojmu právnemu zástupcovi dať na vedomie, že dňa 22. augusta 2019 je vytýčený termín pojednávania. Navyše súd prvej inštancie oznámil totožné skutočnosti právnemu zástupcovi žalovaného 1/ prostredníctvom e-mailu.

Podľa odvolacieho súdu sa súd prvej inštancie dôkladne vysporiadal aj s nevyhovením žiadosti právneho zástupcu žalovaného 1/ o odročenie pojednávania z 22. augusta 2019 a správne zdôraznil, že nemožno akceptovať takú žiadosť advokáta, v ktorej oznamuje iba toľko, že má kolíziu s termínom nariadeného pojednávania, bez jej preukázania. Napokon súd prvej inštancie správne upozornil, že právny zástupca žalovaného 1/ avizoval kolíziu s termínom pojednávania viac než mesiac pred pojednávaním, a preto bolo možné žiadať od advokáta žalovaného 1/, aby sa pre toto pojednávanie dal zastúpiť substitučným zástupcom.

7. I ďalšia odvolacia námietka žalovaného 1/ ohľadom postupu žalobcu, ktorý disponoval platobným rozkazom sp. zn. 11Ro/102/2014 voči žalovanej 2/, ale nepodal návrh na vykonanie exekúcie voči žalovanej 2/ a radšej viedol iné súdne konania, aby zväčšoval príslušenstvo, bola podľa odvolacieho súdu nedôvodná. Uvedené rozhodnutie sa totiž týkalo odlišného nároku a nezaväzovalo žalovaného 1/, preto nepredstavovalo prekážku veci právoplatne rozhodnutej pre prejednávajúcu vec. Či sa žalobca bude domáhať na základe exekučného titulu vykonania exekúcie, bolo jeho slobodnou voľbou.

8. K námietke žalovaného 1/, že rozsudok súdu prvej inštancie je nepreskúmateľný odvolací súd uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je riadne a presvedčivo zdôvodnené a je v ňom vysvetlený myšlienkový postup a závery, pre ktoré súd prvej inštancie rozhodol napadnutým rozsudkom, v ktorom jasne, zrozumiteľne a výstižne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa riadil pri hodnotení dôkazov, ako vec právne posúdil, ako vyložil a aplikoval príslušné predpisy a taktiež akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodnutí vo veci samej. Súd prvej inštancie prijal záver k všetkým právne relevantným námietkam žalovaného 1/, pričom odkryl svoj myšlienkový postup, ktorým dospel k záveru o zamietnutí žaloby. Napadnutý rozsudok tak podľa odvolacieho súdu spĺňa všetky zákonom stanovené náležitosti, nie je nepreskúmateľný alebo trpiaci inou vadou, ktorá by mala vplyv na jeho zákonnosť.

9. Žalovaný 1/ tiež upozornil, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie neobsahuje očíslované výroky. K uvedenej námietke odvolací súd poukazujúc na § 218 CSP v spojení s § 59 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z. z. konštatoval, že očíslovanie výrokov rozsudku nie je obligatórne; na rozlíšenie viacerých výrokov výroky rozsudku sa môžu, ale nemusia označiť rímskymi číslicami. No najmä takýto nedostatok nie je spôsobilý mať dopad na vecnú správnosť rozhodnutia.

10. Žalovaný 1/ spochybňoval aj postup súdu prvej inštancie na pojednávaní dňa 22. augusta 2019, keď uplatnil v zmysle § 49 CSP námietku zaujatosti voči sudcovi súdu prvej inštancie, pričom ten sa so vznesenou námietkou riadne a hodnoverne nevysporiadal. Odvolací súd zistil, že toto tvrdenie nie je pravdivé, práve naopak, z ods. 18. napadnutého rozsudku a rovnako i zo zvukového záznamu z pojednávania vyplynulo, že súd prvej inštancie sa dostatočne a dôkladne vyrovnal s námietkou zaujatosti žalovaného 1/, ktorá sa týkala iba okolností spočívajúcich v procesnom postupe sudcu, keď žalovaný 1/ ju odôvodňoval výlučne tým, že súd prvej inštancie nepristúpil k odročeniu pojednávania a tak podľa žalovaného 1/ došlo k porušeniu jeho ústavných práv.

11. Ďalej žalovaný 1/ namietal i samotné posúdenie merita veci. Nazdával sa, že súd prvej inštancie hodnoverne nezistil, kedy malo dôjsť k uzavretiu zmluvy o pôžičke, ani to, na aký účel mala byť táto pôžička poskytnutá. V danej súvislosti odvolací súd konštatoval, že z ods. 27. napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie mal za preukázané, že k uzavretiu spornej pôžičky došlo dňa 4. novembra 2004 a uvedenie dátumu 1. novembra 2004 vyhodnotil odvolací súd ako chybu v písaní. K odvolacej námietke, že súd prvej inštancie nezistil, na aký účel mala byť pôžička poskytnutá, odvolací súd konštatoval, že táto skutočnosť nebola pre konanie právne relevantná, nakoľko by jej zistenie nič nemenilo na závere o povinnosti túto pôžičku vrátiť.

12. Súd prvej inštancie podľa názoru žalovaného 1/ tiež neodôvodnil dostatočne a hodnoverne, akí očití svedkovia mali byť prítomní pri uzatvorení zmluvy o pôžičke, akými listinnými dôkazmi, prípadne inými dôkazmi sa súd prvej inštancie riadil pri závere o tom, že zmluva o pôžičke bola uzatvorená. V súvislosti s uvedenou námietkou odvolací súd odkázal na ods. 24. až 27. rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré

podrobne odpovedajú na tieto odvolacie námietky s dôrazom na fakt, že žalovaný 1/ namietol, že súd prvej inštancie uvedené neodôvodnil hodnoverne, avšak nekonkretizoval, v čom mala hodnovernosť spočívať. Súd si nemôže špekulatívne domýšľal argumenty za odvolateľa, konkretizovať všeobecné tvrdenia alebo vyberať zo spisu tie skutočnosti, ktoré odvolateľove tézy podporujú, pretože takýmto postupom by prestal byť nestranným a prevzal by na seba úlohu odvolateľovho advokáta.

13. Žalovaný 1/ v odvolaní na viacerých miestach tiež namietal, že pôžička bola poskytnutá i žalovanej 2/, čo malo vyplývať z prehlásenia zo 7. apríla 2014. Uviedol, že so žalovanou 2/ sú viac ako 3 roky rozvedení a nevysporiadali si majetok z BSM, a preto má zaplatiť žalovaná 2/ podiel 1/2 z pôžičky. V čase uzatvorenia zmluvy o pôžičke mali so žalovanou 2/ BSM, žalovaná 2/ vedela, že finančné prostriedky z pôžičky slúžili na dokončenie ich rodinného domu. Žalovaná 2/ podľa žalovaného 1/ sama a zo svojho účtu nepravidelne posielala peňažné prostriedky na účet žalobcu, čím je nesporné, že vedela o poskytnutých peňažných prostriedkoch. Žalovaná 2/ navyše podľa názoru žalovaného 1/ písomne uznala dlh voči žalobcovi čo do výšky a dôvodu. Žalovaný 1/ upozornil, že so žalovanou 2/ založili ako záloh svoju nehnuteľnosť za účelom zabezpečenia úveru žalobcovi zo strany M. S daným tvrdením žalovaného 1/ sa podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie vysporiadal v ods. 30. jeho rozhodnutia, pričom na vyvrátenie jeho záverov žalovaný 1/ v odvolaní neprezentoval žiadnu argumentáciu, neuviedol, v čom mali byť nesprávne, preto odvolací súd iba upriamil dôraz na skutočnosti uvádzané súdom prvej inštancie.

14. Podľa ďalšej odvolacej námietky žalovaného 1/ sa súd prvej inštancie hodnoverne nezaoberal ani skutočnosťou, či zmluva o pôžičke nebola alebo bola neplatným právnym úkonom v zmysle § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). K uvedenému odvolací súd konštatoval, že žalovaný 1/ v konaní pred súdom prvej inštancie nespochybňoval samotnú zmluvu o pôžičke v otázke jej neplatnosti v zmysle § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka a ani v podanom odvolaní nekonkretizoval, z akého dôvodu by mala byť zmluva o pôžičke neplatná. Neplatnosť zmluvy o pôžičke napokon ani nevyšla z konania pred súdom prvej inštancie najavo.

15. K tvrdeniu žalovaného 1/, že žalovaná 2/ nikdy nepoprela, že by nebola i ona zmluvnou stranou zmluvy o pôžičke so žalobcom odvolací súd uviedol, že z rozsudku súdu prvej inštancie ako i zo skutočností prezentovaných žalovanou 2/ v konaní pred súdom prvej inštancie je zrejmé, že žalovaná 2/ v celom konaní pred súdom prvej inštancie popierala, že by popri žalovanom 1/ uzatvorila so žalobcom zmluvu o pôžičke.

16. Žalovaný 1/ v odvolaní taktiež vytýkal súdu prvej inštancie, že svojvoľne zmenil petit žaloby, pretože žalobca sa domáhal zaplattenia žalovanej sumy a náhrady trov konania od oboch žalovaných spoločne a nerozdielne a súd prvej inštancie uložil povinnosť zaplatiť nárok žalobcu iba jemu. Táto námietka podľa odvolacieho súdu rovnako nebola dôvodná. Zamietnutie žaloby voči žalovanej 2/ a vyhovenie žalobe v celom rozsahu iba voči žalovanému 1/ podľa odvolacieho súdu neznamená rozhodnutie súdu ultra petita, teda takýmto rozhodnutím nebolo žalobcovi prisúdené nad rámec toho, čo žalobou požadoval.

17. Nakoniec sa žalovaný 1/ nazdával, že súd prvej inštancie nesprávne rozhodol o nároku na náhradu trov konania. Dôvodil, že žalobca mal úspech iba 50 %, nakoľko bola voči žalovanej 2/ žaloba zamietnutá. Odvolací súd ani poslednú odvolaciu námietku nepovažoval za správnu. Žalobca bol voči žalovanému 1/ plne úspešný vo veci samej, preto má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému 1/. Neúspešný však žalobca bol voči žalovanej 2/, kde nárok na náhradu trov konania patrí žalovanej 2/. Súd prvej inštancie preto rozhodol o nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie vecne správne.

18. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a plne úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalovanému 1/.

III.

19. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 1/ (ďalej aj ako „dovolateľ“) podľa § 420 písm. f) CSP, pre porušenie jeho práva na spravodlivý proces.

20. K porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces malo dôjsť tým, že prvostupňový súd zamietol žalobu žalobcu proti žalovanej 2/, čo odvolací súd potvrdil. Prvostupňový ako aj odvolací súd nepovažovali žalovanú 2/ za zmluvnú stranu zmluvy o pôžičke a uverili jej tvrdeniu, že v roku 2004 o žiadnej pôžičke nevedela, hoci z písomného prehlásenia zo 7. apríla 2014 jednoznačne vyplýva, že žalobca peniaze požičal žalovanému 1/ a žalovanej 2/ na dostavbu ich rodinného domu, ktorého boli spoluvlastníkmi, preto sa jednalo o pôžičku pre oboch manželov. Vedomosť žalovanej 2/ o pôžičke vyplynula aj zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam, ktorú uzavreli obaja žalovaní dňa 4. novembra 2004, a v ktorej bola špecifikovaná pohľadávka zabezpečená záložným právom a aj zo skutočnosti, že požičané peniaze boli dňa 4. novembra 2004 prevedené na spoločný účet žalovaných v M.. Dovolateľ poukázal aj na návrh zmluvy o pôžičke vypracovaný žalobcom, ktorý bol zaslaný žalovaným 1/ a 2/ prostredníctvom e-mailu dňa 13. februára 2014, a z ktorého vyplýva, že veriteľ - žalobca mal záujem poskytnúť pôžičku vo výške 1.220.000 Sk za účelom dostavby rodinného domu žalovaným 1/ a 2/ (v čl. I. návrhu zmluvy o pôžičke je uvedená na strane dlžník aj žalovaná 2/). V súvislosti s uvedeným dovolateľ poukázal aj na dôkazy tvoriace prílohu dovolania - čestné prehlásenia svedkov B. T. z 30. augusta 2021, Z. W. z 30. augusta 2021, G. Z. z 30. augusta 2021, čestné prehlásenie R. G. a T. G. z 2. septembra 2021, e-mail M. N., uznanie žalovanej 2/ v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 14C/60/2018, že je spoludlžníčkou predmetnej pôžičky vo výške 1.220.000 Sk. Z predložených listín podľa dovolateľa vyplýva, že predmetná pôžička bola poskytnutá obidvom manželom, teda žalovanému 1/ a žalovanej 2/. Podľa dovolateľa prvostupňový ako aj odvolací súd v odôvodnení svojich rozhodnutí nedávajú relevantnú odpoveď na otázky spojené s uvedenými skutočnosťami, prezentovanými tak žalovaným 1/ ako aj žalobcom, ktorý prostredníctvom svojho právneho zástupcu trval na tom, že obaja žalovaní by mali byť zaviazaní na splnenie záväzku. Prvostupňový ako aj odvolací súd nezohľadnili extrémne nespravodlivé dôsledky svojho rozhodnutia vo vzťahu k žalovanému 1/.

21. Podľa dovolateľa prvostupňový ako aj odvolací súd mali v záujme spravodlivého usporiadania vzťahov účastníkov konania v zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2010 sp. zn. I. ÚS 26/2010 povinnosť skúmať, či ide alebo nejde o bežnú vec, a teda či na realizáciu tohto právneho úkonu bol alebo nebol potrebný súhlas druhého manžela, a či z tohto pohľadu išlo o platný alebo neplatný právny úkon.

22. Dovolateľ tiež poukázal na názor Ústavného súdu SR, že záväzky jedného z manželov sa považujú za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí, pretože takými úkonmi sú tiež právne úkony so sekundárnymi dopadmi na spoločné veci (tzv. nepriame nakladanie s vecami tvoriacimi bezpodielové spoluvlastníctvo manželov) a konštatoval, že § 145 Občianskeho zákonníka je podľa tohto názoru potrebné vykladať v spojení s § 147 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t. j. § 145 má na mysli aj sekundárny dopad - záväzok založený len jedným z manželov sa totiž v prípade exekučného vymáhania prejaví aj vo sfére spoločných vecí, resp. vo sfére majetku patriaceho do BSM prostredníctvom aplikácie ustanovenia § 147 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Takéto právne úkony (záväzky jedného z manželov) sa týkajú vybavovania spoločných vecí práve z toho dôvodu, že druhý manžel môže byť v dôsledku účinkov tohto úkonu v spojení s § 147 ods. 1 Občianskeho zákonníka v rámci exekúcie pozbavený spoluvlastníctva svojho majetku. Ústavný súd tak vychádza z premisy, že pre aplikáciu § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je nevyhnutné, aby išlo o priamy či bezprostredný vzťah právneho úkonu k spoločným veciam, postačí, ak ide o vzťah sekundárny (nepriamy), či vzťah účinkov alebo možných dôsledkov tohto právneho úkonu vo sfére spoločných vecí. Uvedený názor, že spoločnej veci sa týka aj úkon, ktorý k nej má len sekundárny vzťah, však už nelogicky ústavný súd nezohľadnil aj pri ustanovení § 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého „z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne“. Podľa znenia § 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka by ale takýto úkon - logicky - mal medzi manželmi zakladať solidaritu, keďže

sa spoločných vecí týka (hoci len sekundárne).

23. Podľa dovolateľa nezodpovedaním vyššie uvedených otázok zo strany prvostupňového ako aj odvolacieho súd došlo k porušeniu práva žalovaného 1/ na spravodlivý proces, preto navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho ako aj prvostupňového súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

24. Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

25. Z vyjadrenia žalovanej 2/ k dovolaniu vyplynulo, že rozhodnutia súdov oboch inštancií považuje za správne a dostatočne odôvodnené, preto navrhla rozhodnutie odvolacieho súdu v plnom rozsahu potvrdiť.

IV.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, avšak nie je dôvodné.

27. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

28. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

29. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

30. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

31. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou v zásade nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

32. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca

činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 125/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

33. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP (podobne predchádzajúca právna úprava vid' R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000, ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012).

34. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutočného (či skutkového) stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

35. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v predmetnej veci dovolací súd nezistil.

36. Doposiaľ vykonané dokazovanie podľa názoru dovolacieho súdu dostatočne odôvodňuje závery prijaté odvolacím súdom. Dovolací súd v hodnotení dôkazov súdmi nižších inštancií nezistil pochybenie, ktoré by bolo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Iba takéto pochybenie by totiž predstavovalo odňatie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že zistený skutočný stav veci vyplynul z preukázaných relevantných skutkových okolností danej veci, ktoré boli náležite vyhodnotené v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z § 191 CSP.

37. Dovolací súd zdôrazňuje, že prvoinstančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovoláním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Jednoznačne z nich vyplýva, čo bolo obsahom podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali, a z ktorých vyvodili svoje právne závery, a to vrátane záveru, že zmluvou mali byť finančné prostriedky do BSM iba (ešte len) získané, a že v prípade zmluvy o pôžičke sa nejedná

o právny úkon týkajúci sa spoločných vecí manželov (§ 145 ods. 2 OZ).

Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vysporiadalo so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie považoval za vecne správny, nakoľko súd riadne zistil skutkový stav, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP).

38. O trovách dovolacieho konania dovolací súd, aplikujúc zásadu úspechu, rozhodol tak, že v dovolacom konaní úspešnému žalobcovi a žalovanej 2 / priznal voči neúspešnému dovolateľovi - žalovanému 1/ náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

39. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.